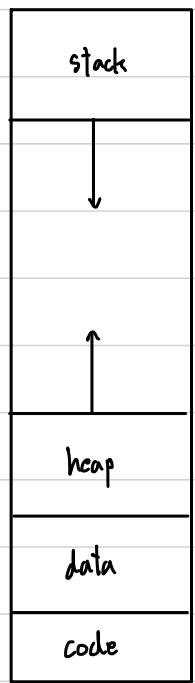

Chapter 8 Memory Management

Process Memory Layout

ໃນ 1 process ຈະມີການເກີນຫຸ້ນຮົດຕົວທີ່ (General)

- 1) **code** ໂດຍໄດ້ເປັນ executable program ໃລ້ວ run ໄດ້ sequential
- 2) **data** ຫຸ້ນລະ / ຕົວຢັງທີ່ຈະມາຄວາມເຂົ້າແຂ້ງ ໃນ constant, global var
- 3) **heap** ຮັບແປກທີ່ໄມ້ກູ່ນາຄວາມເກົ່ານ ມາກໍຕອນ run
- 4) **stack** ເກີນ return address

ໄຕລະ: OS ດັ່ງນີ້ແຍະເປັນສິ້ນທີ່ໄມ້ເຫັນດີກັນ

Segmentation fault: ນີ້ memory ທີ່ໄດ້ຈຳກັດ

Stack Overflow: stack ໄດ້ມາຮັບເປັນ heap

```
#include <math.h> ← code
int global; → data
int f(int farg)
{
    int flocal; ← stack → heap
}

main()
{
    int local; ← heap
    int *dynamic; ← dynamic
    dynamic = malloc(10, sizeof(int));
    f(1); ← stack ຫຼື return address
    local = sqrt(2.0);
    ↑ stack
}
```

Logical vs Physical Address Space

Logical Address (Virtual Address) - ເລີນອອກຕາມແນ່ງຕົວເປົ້າ: CPU ໄກສອນໃຫ້ມາຮັບອຳນວຍຕົວເປົ້າໃນ program

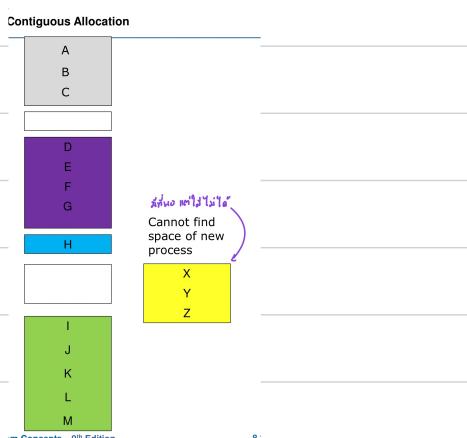
Physical Address - ກົດໝູ້ໃນ RAM ທີ່ຈີ,

Memory Management Unit (MMU) - ມີກຳທີ່ມາຮັບ Logical Address → Physical Address

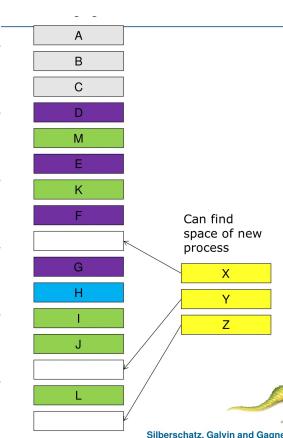
Address Space - ອຳນວຍຕົວເປົ້າໃນ process ມັງ

Memory Allocation

1) Contiguous Allocation

2) Paging

ເຕັມໄດ້ບັນຫຼັກ

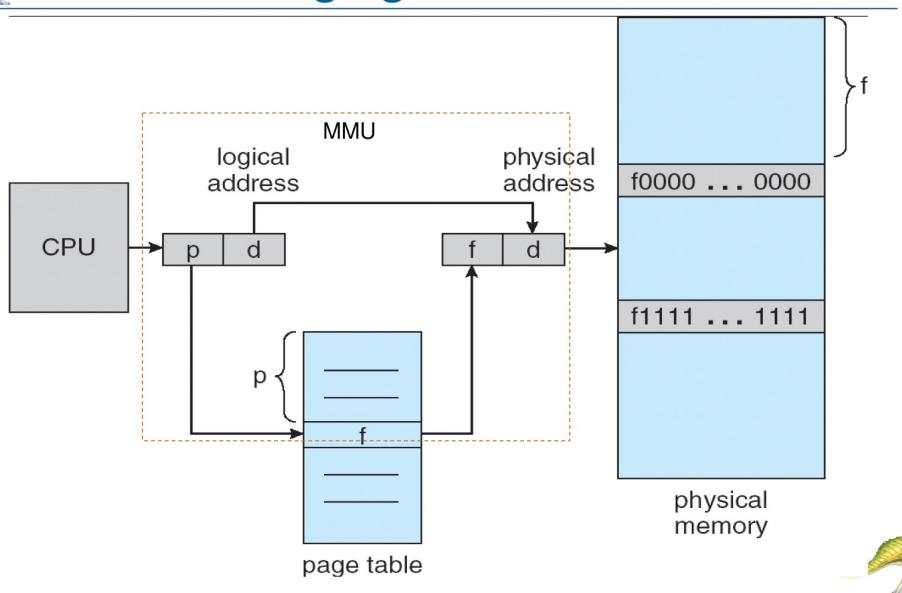
Paging

1) Physical Memory - ແມ່ນຢືນກວ່າງທີ່ທາດຄວ່າ ເຊິ່ງກ່າວ **frame**

2) Logical Memory - ແມ່ນຢືນກວ່າງທີ່ທາດເທົກ່ານ ເຊິ່ງກ່າວ **page**

OS ດະຍຸດວ່າມີກ່າວໃນ ເຊິ່ງກ່າວ **free frame**

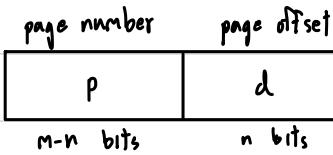
ໃຊ້ **Page table** ອຸກການປັບອານ **logical** $\rightarrow$ **Physical address** (map **ຈານ page** $\rightarrow$ **frame**)

ຕົກລະ: process 0 ຂັ້ນ
page table ພິມຂອງຕົກລະ

Logical Address ໄປກຳນົດ

1) Page Number (p)

: ຕັ້ງທີ່ໃນ 1 page ກົບຂອງໄວ້ 2^n bytes (Page Size) ລວມຈຳກວດ

2) Page Offset (d)

page ລົມນົດ 2^{m-n} ຫຼືໃຈ logical address space 2^m ດີ 16

Example

Address Width $20 + 12 = 32$ bits

Page Size $2^{12} = 4K$ bytes

Offset 12 bits

Page Number 20 bits

Translation Look-Aside Buffer

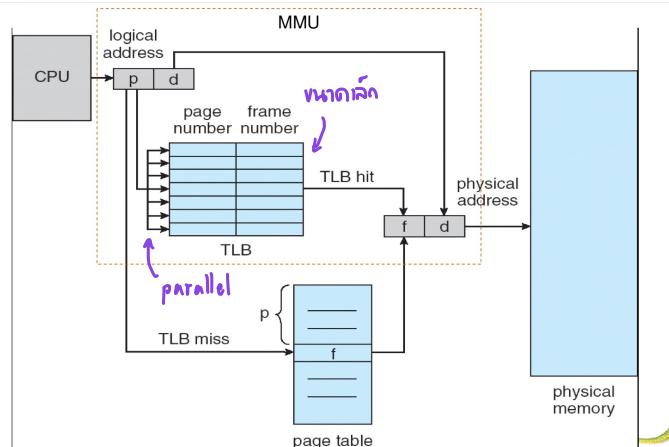
ໂຄສະນາປັ້ງນາດີນີ້ Two memory access problem

ດ້ວຍ page table ໃຊ້ອານໃນ memory

: ເວັບໄດ້ access memory 2^m (ນົບວິທີ)

ຕ້ອງນິ້ນຫຼັກໃນ cache ໃຊ້ອານ TLB

1 process 1 TLB

Effective Access Time

Associative Lookup = ε time unit

Hit ratio = α

Memory access time = M time unit

$$\therefore \text{EAT} = (\text{hit})\alpha + (\text{miss})(1-\alpha)$$

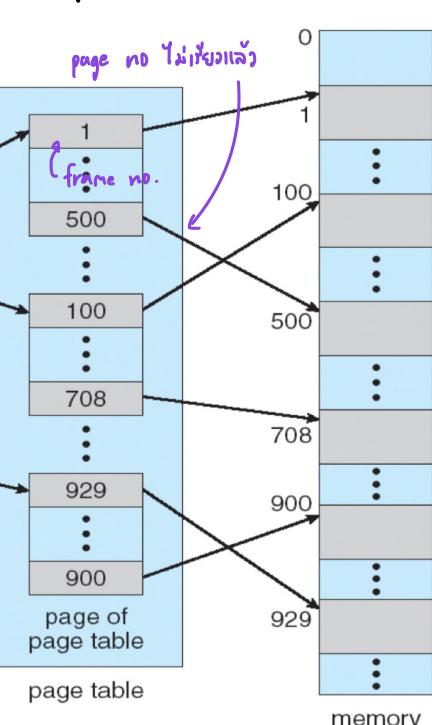
$$= (2-\alpha)M + \varepsilon$$

Scenario

ε lookup $\rightarrow$ α hit $\rightarrow$ M physical memory

ε lookup $\rightarrow$ $1-\alpha$ miss $\rightarrow$ M page table $\rightarrow$ M physical memory

Hierarchical Page Table

Outer page Table

- 9th map all logical address space

- 11 bits entry $\Rightarrow$ map 1120 pages via page table

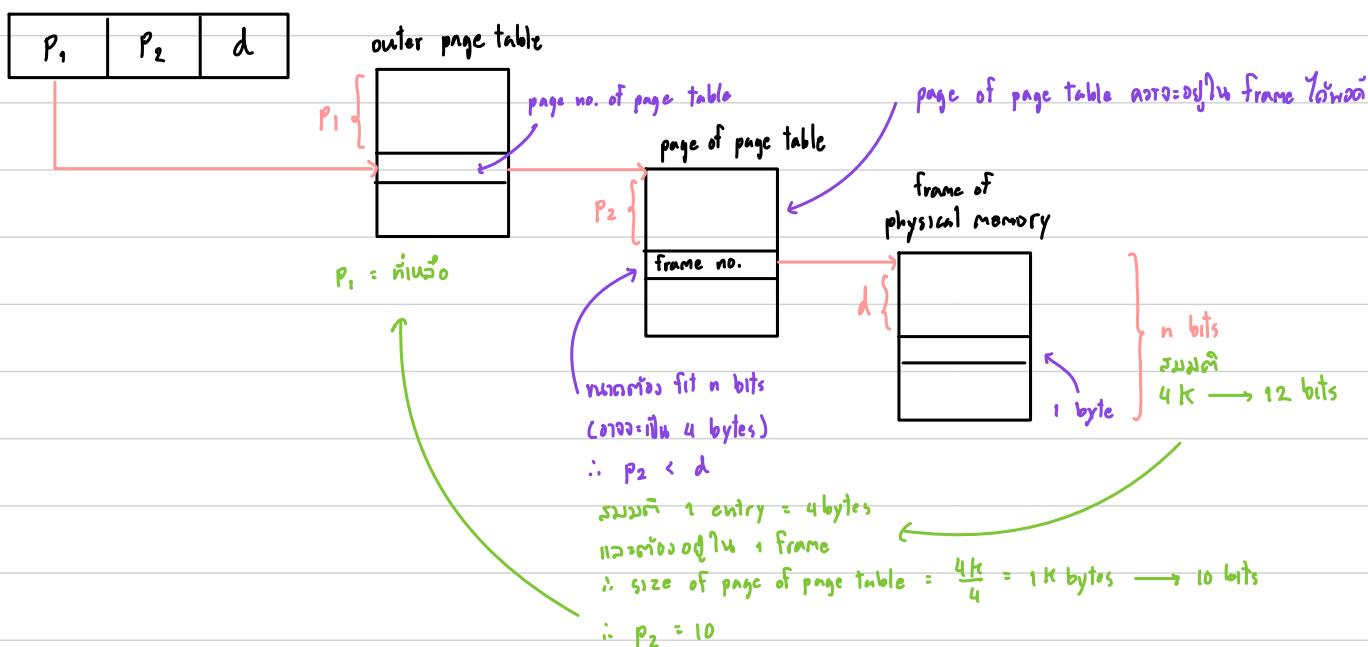
Page table

- เก็บไว้: pages ที่กำลังอยู่ (dynamic allocated)

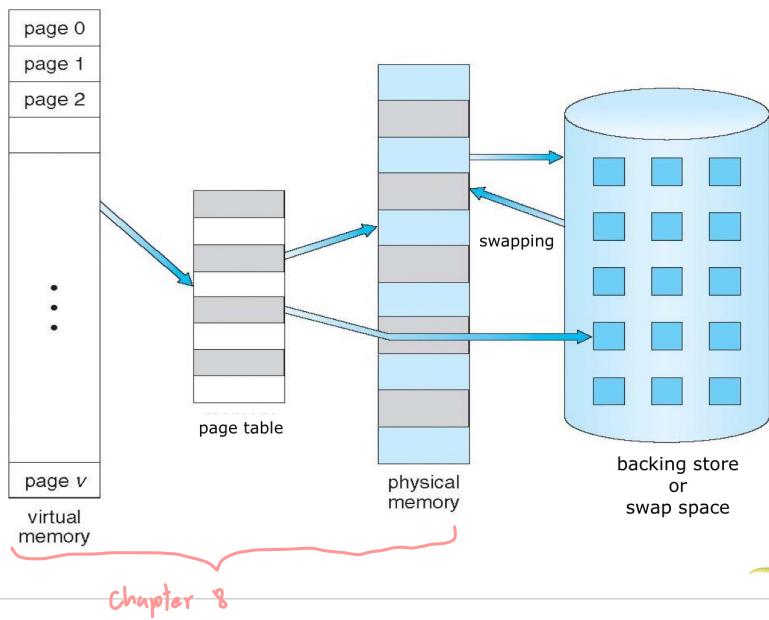
1 Process 1 Outer Space

ไม่เกิน 1 เส้นแล้ว OK!

Logical address

Chapter 9 Virtual Memory

Demand Paging

- invalid reference → abort
- not-in-memory → bring to memory
- no-free-frame → initialize swap space

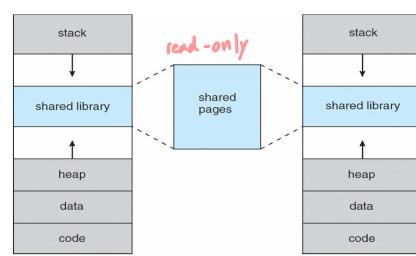
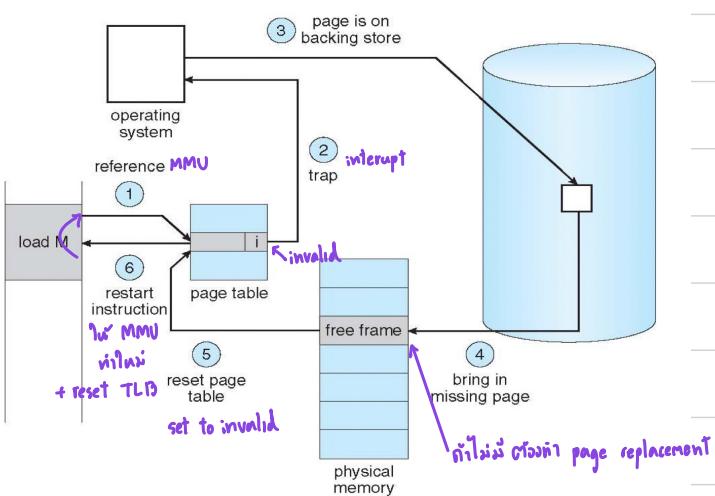
in page table នឹងតាមរឿង valid-invalid bit

invalid នៅក្នុង swap space នូវមួយនាយក

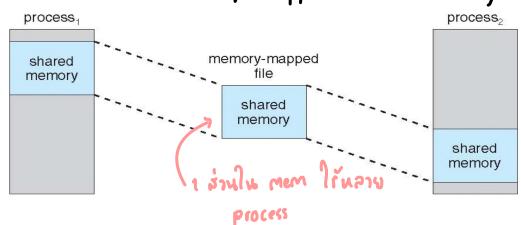
Page Fault

- ស្ថើ invalid នៃ page table ទូទៅ page fault interrupt នៃ DS ដើម្បី page fault handler

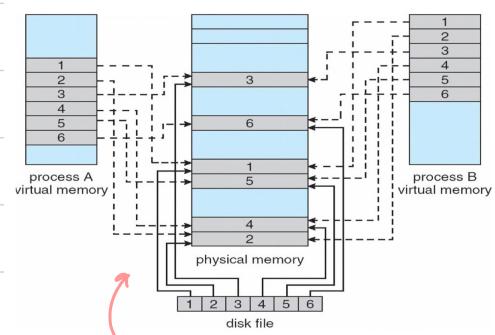

Shared library
using Virtual
Memory

Memory-mapped shared memory

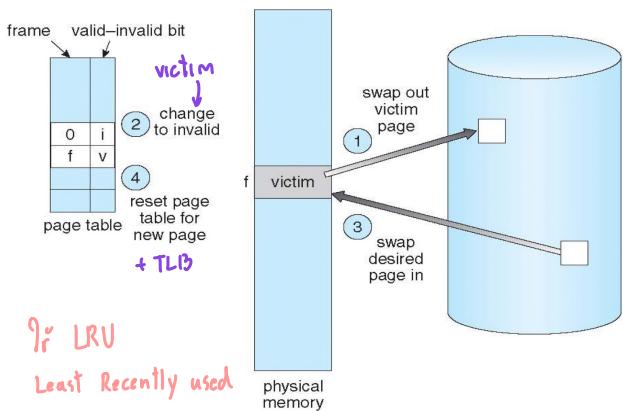
memory-mapped file

តាមដំឡើងរក្សា file ត្រូវបានបញ្ជូន
ឬ file បានបិន block នៃវគ្គភ័យ Memory

Page Replacement

ក្នុងទំនាក់ទំនង page មួយនៃ mem នូវ

នូវ LRU
Least Recently used

Chapter 11 File-System Interface

File - โครงสร้าง ต้องที่เก็บข้อมูล (มองเป็นสมุด) เป็น series ของ binary มีห้องกัน
มีองค์ประกอบเรียงกัน Attributes ต่อไป tag file → แบ่งได้成 block device หรือ character device
↑
ห้องสำหรับบล็อก
↑
ห้องสำหรับ series

File System - ต้องขยายพื้นที่ของจัดการ file อย่างมีประสิทธิภาพ จัดเก็บไฟล์อยู่ใน จดจำ / ปิดยังไง จะเก็บอยู่ไหน

File Operation	1) Create	5) Delete
ptr = pointer {	2) Write → ห้องสำหรับ write pointer	6) Truncate → กรณี / เล่ม / s/o
	3) Read → ห้องสำหรับ read pointer	7) Open → ให้ pointer รู้ไป file แล้วจึง pointer
	4) Seek → ขยับตำแหน่งของ pointer	8) Close → คืน pointer + ปั๊บลง disk ตัวเอง

Open File Locking → concept คล้าย semaphore

Shared lock - ระหว่าง process ที่ต้อง lock พื้นที่เดียวกันได้ (คล้าย reader lock)

Exclusive lock - แค่ต่อ 1 process (คล้าย writer lock)

File Allocation Table
(FAT)

File Extension เกิดต้นจากบน DOS (รุ่นเดียวทั่วโลก กด F1 หามสกุลของไฟล์) ทุนตั้งที่ UNIX ตั้งตัวเองไว้

File Structure คือโครงสร้างไฟล์ ของ OS เดียวๆ กัน

IBM ที่มี built-in DB filesystem ของว่ากัน database
แบบ (ชื่อ index) ที่ method ISAM

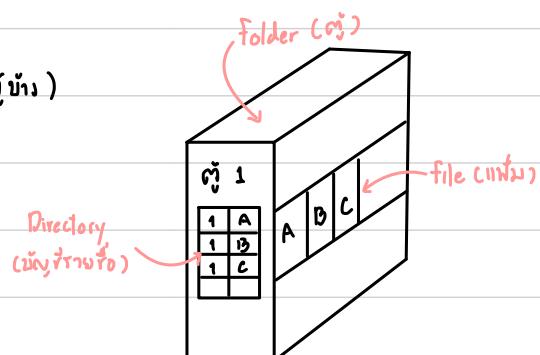
Directory Structure

Directory คือสมุดรายร่อง / รายการ map รายการ → รายการ (ดูต้องที่ในร่อง)

Folder คือตู้เก็บเอกสารของไฟล์ (files) รวบรวมกัน

File คือไฟล์ที่ตั้งร่อง

not Disk แต่ concept ของ directory , folder หรือ ?

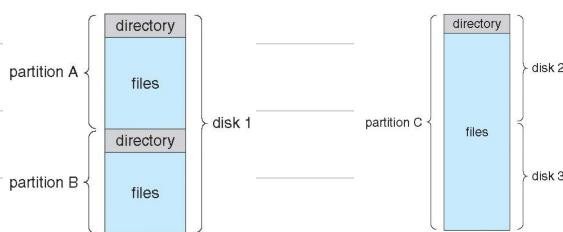
Disk Structure

partition disk ทุก個จะมี

สอง เรียงกัน partition

ไม่มี partition ทางด้าน

File System ตกลงแบบ

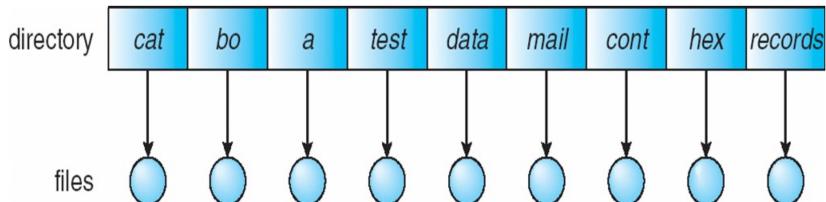
process

Type of File System

ເພື່ອຕົວ procfs ຕົວ FS ຖະ /proc

ໄນ້ກັບສະນິກຳ general-purposed file system ຫຼຸດ ufs, zfs, NTFS, ext, MPFS, AppleFS

Single-Level Directory

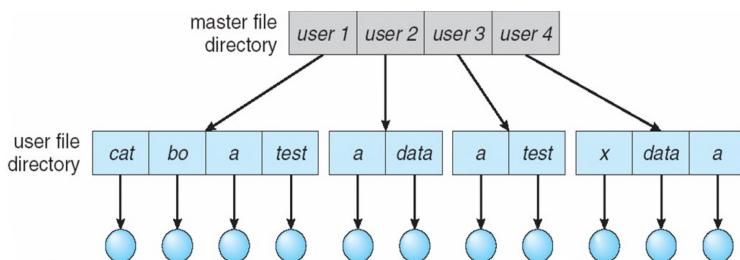
Naming Problem

ໄດ້ directory ຂໍາໃນໂດຍ

Grouping Problem

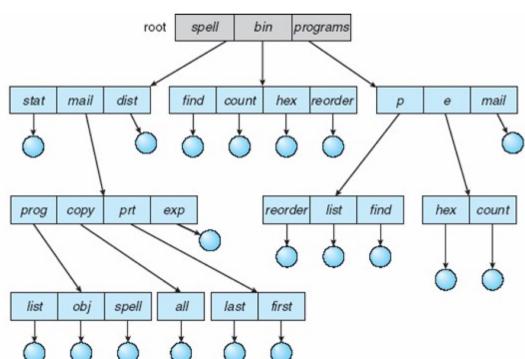
ຈັດກຸ່ມຝຶກສໍາລັບໄດ້

Two-level Directory

Tree-Structured Directories

ຈະເກີບເພົ່າ disk ຜົນ ?

rm

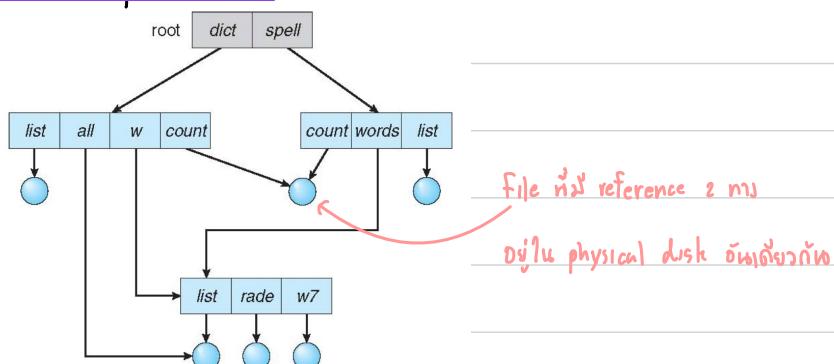
ລົບໄກ້

mkdir

ສ້າງ directory

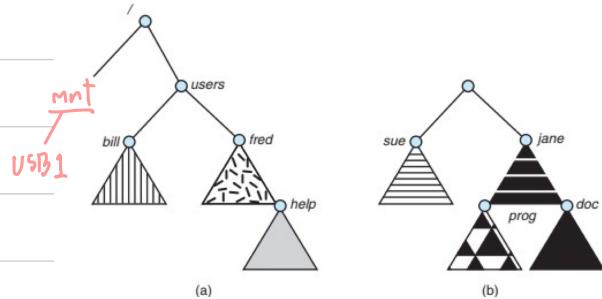
{ ຢັບໃຫຍ່ໂຄງຮຽງຕົວໆໄຟ

Acyclic-Group Directories

File System Mounting

mirror volume ស្រីបិនុយ directory

រំលែកថ្លែង disk ទៅកូល mount

ជំនាញគម្រោង Single root - UNIX

ជំនាញគម្រោង Multiple root - Windows

drive C, D, E

: រាយការណ៍ map drive now mount → ស្រាវជ្រាវ ឱ្យចូល

* នូវឯកសារ drive A, B ឲ្យ floppy disk

File Sharing

ដំឡើងការកំណត់ឯកសារជាផ្លូវការ

Protection

owner - ផ្ទើរឃាត

Read - R

group - រួម្បារឃាត

Write - W (append, delete)

Execute - X (view folder = browse (ls) ឱ្យរួច)

Append

Delete

List

} window

	mode	RWX
owner access (U)	7	111
group access (G)	6	110
public access (O)	1	001

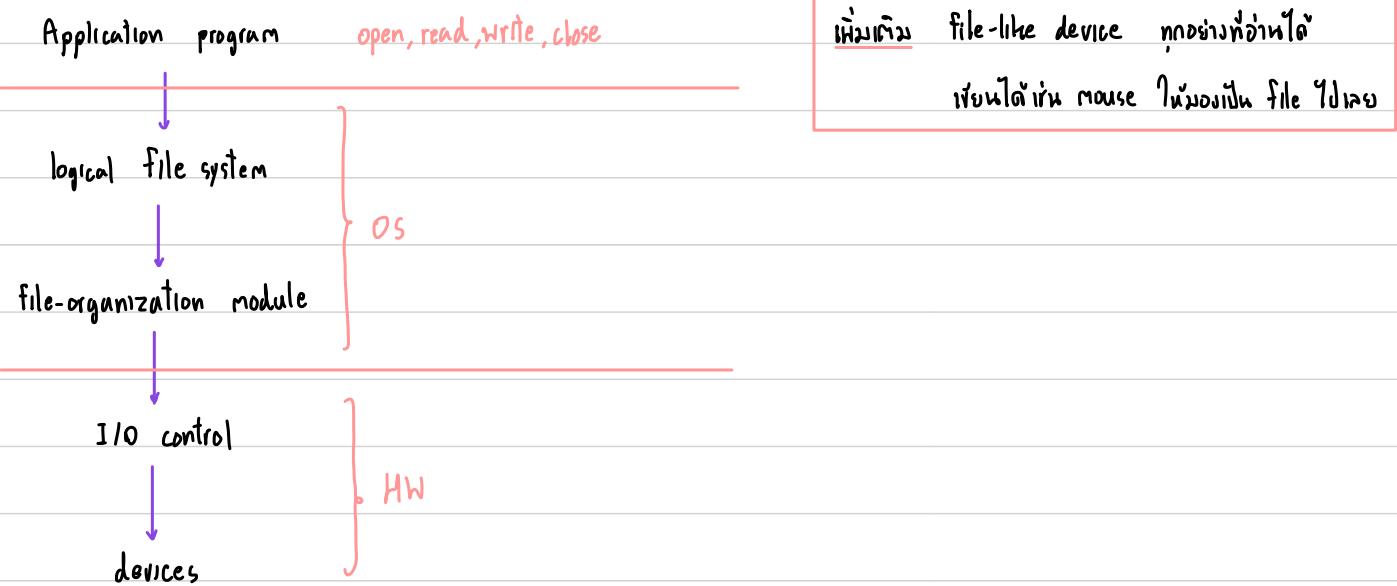
? chmod <mmm> <path> ឱ្យស្នើសុំ mode

chgrp <group-name> <path> ឱ្យស្នើសុំ group

chown <owner-name> <path> ឱ្យស្នើសុំ owner

Chapter 12 FS Implementation

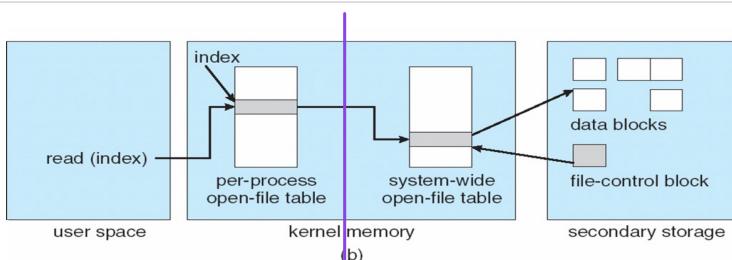
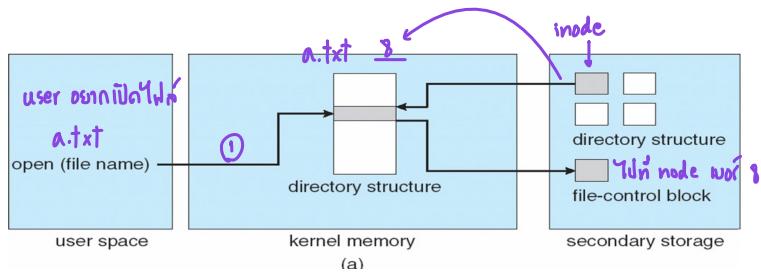
ໃຫຍ່ UNIX ພົມໄບນ໌

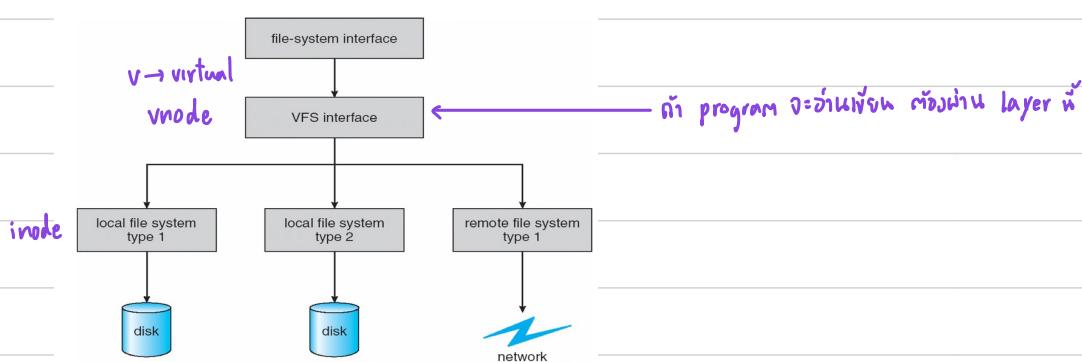
ເພີ້ມເຕີມ file-like device ຖກອຍງ໌ກໍອ່ານໄວ້

ເສັນໄດ້ໃໝ່ mouse ໃຫ້ນອັນປິນ file ອຳຈາຍ

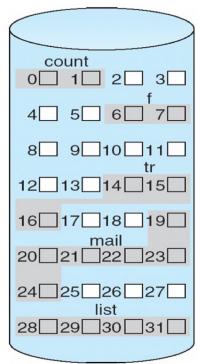
Inode (Index node) ເທົ່າວັນໂລກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ແລ້ວ file ອັງຢູ່ໃນ disk (ກະລະເໜີຄອງກົງໝັ້ນ)

Virtual File System

Contiguous Allocation

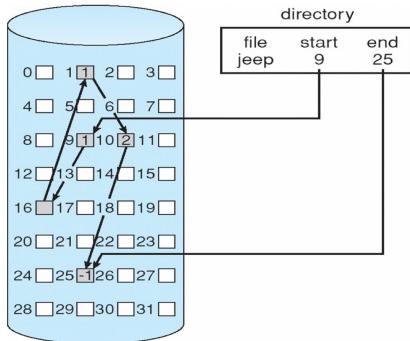
directory		
file	start	length
count	0	2
4	14	3
5	19	6
6	28	4
7	6	2
tr		
mail		
list		
f		

ข้อดี : ง่าย รวดเร็ว

ข้อเสีย : เกิด fragmentation (การตัดส่วน)

└─> แก้ไขโดยการ defragmentation (จัดเรียงไฟล์)

Linked Allocation

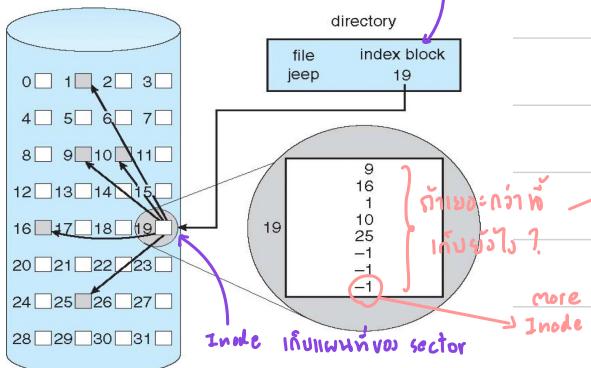

ข้อดี : ก้อน数据มี pointer ที่ดู sector ต่อไป

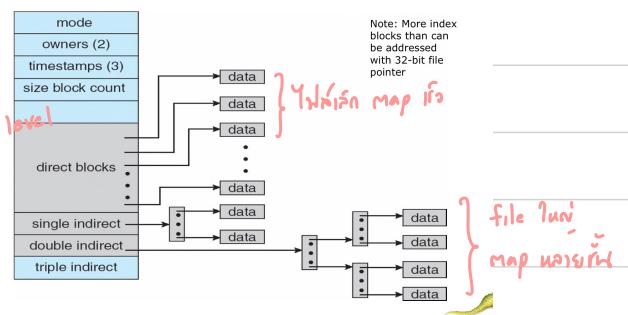
ข้อเสีย : ใช้พื้นที่มาก

จุดเด่น : ต่ำ

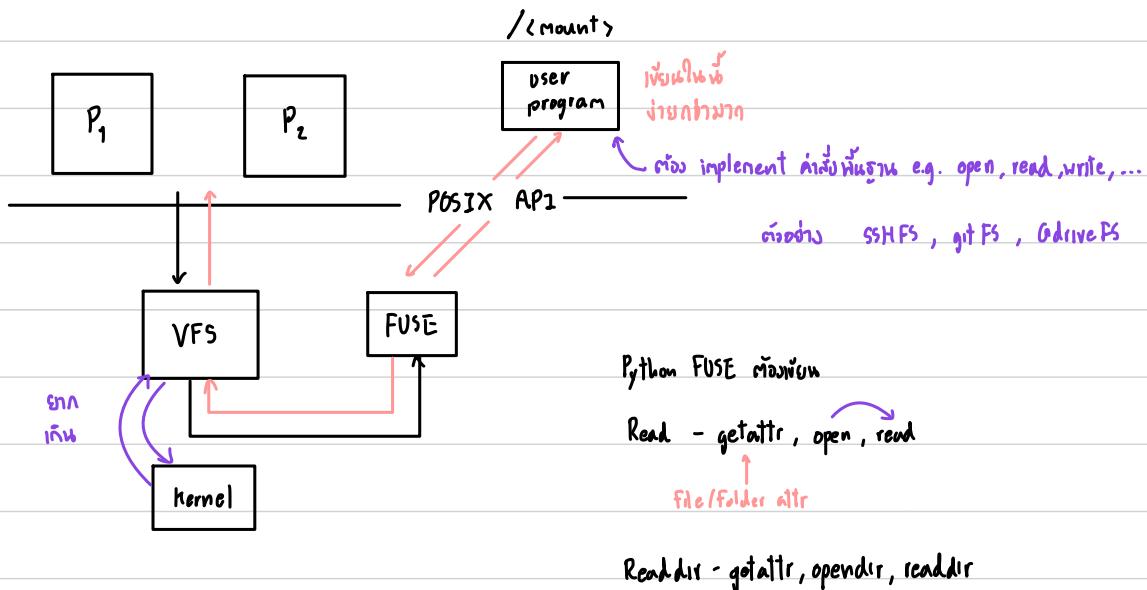
Indexed Allocation

ข้อดี : ไม่มี fragmentation และ no fragment

Chapter 13 FUSE

Chapter 14 Kernel

Kernel ນັ້ນ, ນີ້ດີຈຳກັງນອງ OS ໃປ່ນສ່ວນໄຮກຖຸນ load ໂລະ ໃປ່ນສ່ວນຮູດທີ່ບໍ່ unload ຮຽມປິດຕາວົງ (ນັ້ນ driver ຫຼື Windows)

"Resource" Manager

Storage, Memory, Thread, CPU → Process

Kernel Module ສູ່ໂປຣມ ອີ່ kernel ດ້ວຍຕົກລົງ/ຄາຍໄດ້

command `insmod` - ມີນ kernel module

`rmmod` - ຜົນ kernel module

`dmesg` - ອີ່ log ຫຼື kernel

Device Driver ພິບຮັກທີ່ໃຫ້ OS ຈຶນ device → ອີ່ linux ຂີ່ມີລູນ file-like device

mouse
1) Character Device - ຢ່ວງຂ່ານຕາມລ່ວດປັບ ທັນໄມ້ໄດ້ (seek ຍົກໄວ້)

2) Block Device - ວ່ານໄຟແກ້ວຂັ້ນທຸນຢູ່ (seek ຍົກໄວ້)

disk, USB camera

Major No. von driver

command `mknod` $/<\text{path}>$ $<\text{type}>$ $<\text{major}>$ $<\text{minor}>$

b / c

Minor No. von sub device

Chapter 15 OS Security

เนื้อหา “ระบบจะตรวจสอบว่ามีการเข้ากันทั้งทางบานและทางไฟฟ้าเมื่อต้องการ”

Kali Linux → ชุด tool ที่สำคัญ
security tool:

Intruders (crackers) ผู้บุกรุก → Kevin Mitnick (cracker ดังมาก)

Threat ภัยคุกคาม (บุ่มปะ โอมต์)

Attack จิตวิเคราะห์ อ้างอิงไปยังตัวแอล

Security Measurement Levels

ความซับซ้อน level ต่อ human

- Physical - ลายนิ้วมือ, กล้อง CCTV, ยาง
- Application - แอปพลิเคชันที่มีความผิดร้าย
- Operating System - TEE protection, debugging, logging
- Network - ผู้ส่ง traffic

phising - หลอกลวง

social-engineering - หลอกลวง password / บันทึก

$$N = \frac{1}{\text{ความปนกวน}}$$

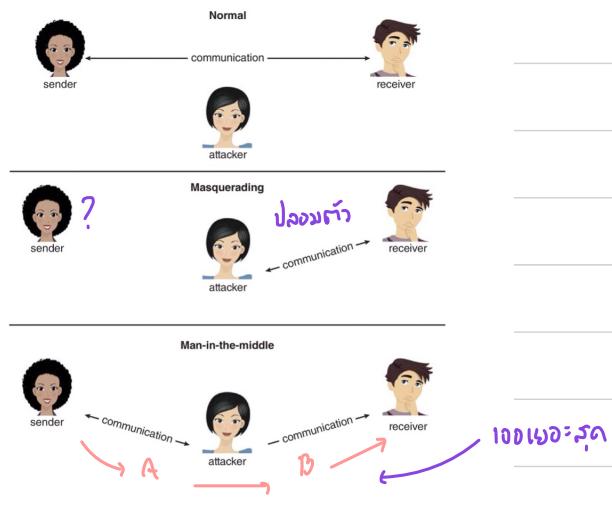
Program Threat

- Trojan horse คือ program ที่อยู่ใน program อื่นๆ
- Trap door (ประตูหลบ) programmer ที่ตั้งไว้เพื่อเข้าถึงหนังบ้านแบบง่ายๆ
- Salami Attack การโอนตัวเล็กหันบันยะสุม จนกลายเป็นการโอนมากๆ เช่น ห้องน้ำ ห้องเดียวบันยะห้องน้ำ
- Malware program ที่ทำให้เราเสีย ไฟล์ / ข้อมูล / ความเสียหาย คอมพิวเตอร์
- Viruses code fragment ใน program ที่ส่วนมากพากง่ายๆ เฉพาะเจาะจง CPU arch / OS
- Logic bomb มาจากคนใน เรียกว่า cookie monster (spam vs cookie + j lock file) ถ้าคนที่เข้ามาต้องตั้งค่า login แล้วจะปิดตัวเอง
- Keystroke logger program ที่ติดตั้งไว้ แล้วบันทึกรหัส password → เป็นไปได้ทั้ง SW / HW ให้หมด

System and Network Threat

- Worm standalone system ex. internet worm → exploit UNIX networking feature
- Port scanning ลองเช็คการของ port เปิดอยู่ใน กล่องของโคนวังน้ำทึบตัก port ไหน (nmap)
  - port disable port ที่ไม่ใช้งาน

Standard Security Attack

User Authentication

- password - ສິ້ນທີ່ຢູ່ (ວິເຄີອງ)
- ມົນຕະຫຼາກ - ສັງກຳນັບ (ໄປເນັດຈຸດ)
- Biometrics - ສິ້ນທີ່ຢູ່ (ຫົ້ວ, ຂ່າວຄາ)

or log invalid attempts

shoulder surfing - ໂດຍນົວ !?

Unix: encrypted password in /etc/shadow

Security Defense

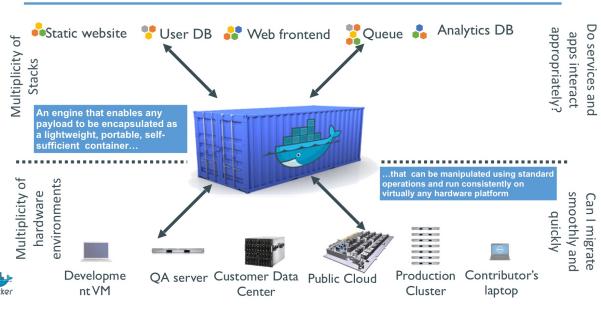
- 1) ໃຫ້ຄວາມຢູ່ກັບພິກສຕັ້ງ ex. ໄມ່ນໍານັກ, ເພື່ອນຫຼວງງານ
- 2) ໃຫ້ຄວາມຢູ່ເຮືອງ phising
- 3) lock ມີວັນ hardware
- 4) Configure OS ex. disable port, firewall
- 5) Update Software ex. log4j
- 6) logging
- 7) Anti-virus program
- 8) in Penetration Testing - ໂດຍ white hacker ມາວັດ hash ຢູ່ນັດ

Code of Ethics ການ UseNIX

- 1) ເພື່ອກຳນົດວຸລະສ່ວນເກົາ ເມື່ອຈໍາເປັນທີ່ເກົ່າ
- 2) ເກັບຄວາມສັບໃນມືດ
- 3) ຕ້ອງແຫ່ງຈ່າຍເປົ້າ integrity, reliability and availability

Chapter 16 Container and Docker

Docker ဆိုရင်ဝက်ပျော်ရွှေ့ dependencies ပါ။ versions မှာ self-contained → တစ်ခု pack software မြန်မာရ် environment

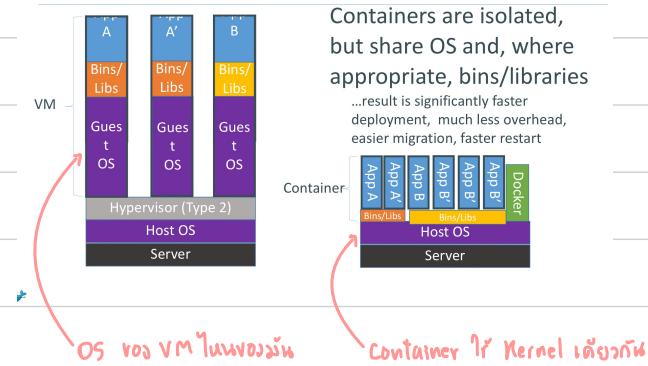
Developers

"Build once run anywhere" (ဝေဆိပ်၍မြတ်စွာပေးသွန်နိုင်သူများ)

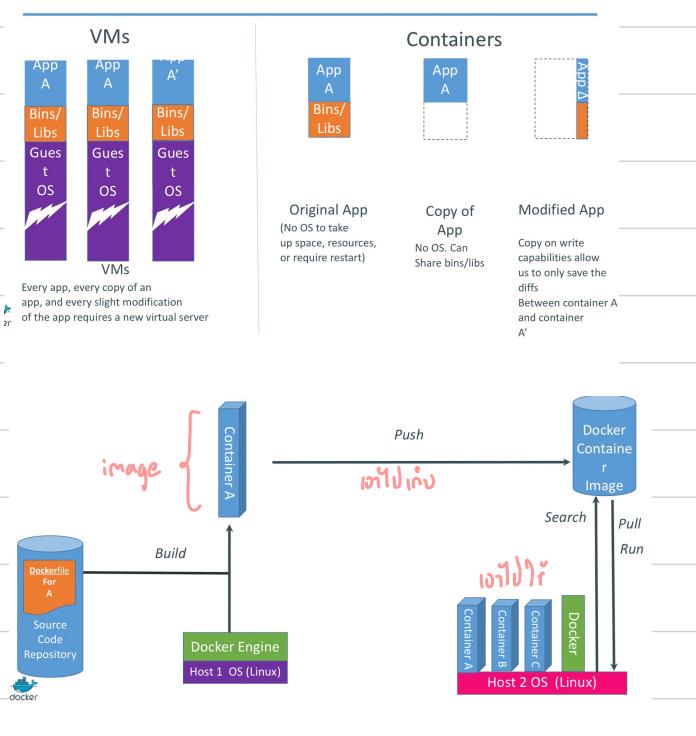
Dev Ops

“Configure once run anything”

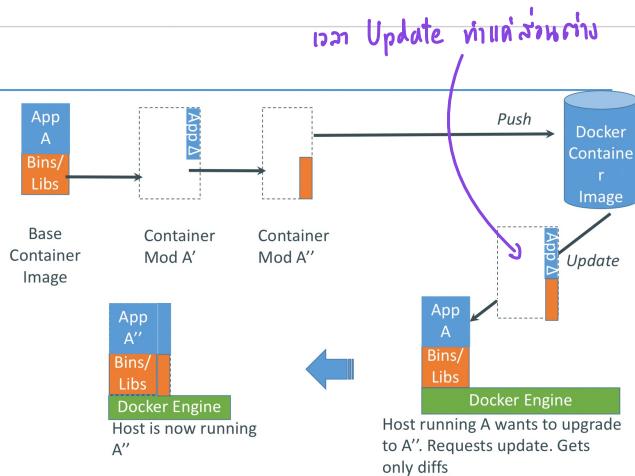
VM vs Container

* Container ពីនូ stateless (គណបត្រកែវឡើងទាំងអស់)

- ใน Dockerfile เวลา build จะแบ่งเป็น layer
  - สำหรับการสร้าง layer ใหม่หลังก็จะลบมันไปทิ้ง —> ประหยัด

Docker Compose

ມີເພື່ອໄກ້ນຳໃຫຍງທາງ run docker ມາຍ, container ພຽບແຕ່ກີ່ —> Service Composition

Swarm Mode

ຕົກລົງພົມອາຮົາ / Cluster Management / Orchestration